

ADAM MICKIEWICZ

Żeglarz

ADAM MICKIEWICZ

Żeglarz

O, morze zjawisk! Skąd ta noc i słońca?
Była jutrznia¹ i cisza, gdym był bliski brzegu:
Dziś, jakie fale, jaki wicher miota!
Nie można płynąć, cofnąć niepodobna biegu:
A więc porzucić korab² żywota?

Szczęśliwy, czyjej przewodniczą łodzi
Cnota i Piękność, niebieskie siostrzyce!
Gdy noc się zgęszcza, wzmagają powodzi³:
Ta puchar daje, ta odsłania lice⁴,
Tamtej widok oświeca, a tej nektar słodzi.

Szczęśliwy, samej kto ślubował Cnocie!
Dopłyne, kędy sławy góruje opoka⁵,
Balsam go rzymski⁶ ukrzepi w ochocie;
Ale jeżeli Piękność nie zwróci nań oka,
Dopłyne we krwi i w pocie.

A komu Piękność całe pokaże oblicze,
Potem wśród drogi zdradliwa odlata,
Nadziei z sobą mary⁷ unosząc zwodnicze:
Ach, jakąż później czczość⁸ w obszarach świata!
Już nie dość krzepią i Cnoty słodczyce.

Zamiast Piękności niebieskiego wschodu,
Walczyć z ustawną⁹ burzą, jęczeć pośród cienia;
Zamiast serc czułych, trącać o pierś z lodu,
Zamiast jej rączek, chwycić za ręce z kamienia,
I długo wśród takiego nie ustać zawodu¹⁰?

Zawód tak trudny! zakończyć tak snadnie¹¹!
Nie będziem dłużej ćmieni¹², więcej kołatani¹³...
Lecz wszystkim z nami w tych falach przepadnie?

Morze, Młodość,
Dorosłość, Okręt, Obraz
świata

Obraz świata, Życie jako
wędrówka, Żywioty, Walka,
Śmierć, Samobójstwo
Cnota, Piękno

Cnota, Sława

Piękno, Pozory, Walka

Dusza, Obraz świata, Czas,
Gwiazda, Nieśmiertelność

¹jutrznia (poet.) — jasność poprzedzająca ukazanie się słońca na horyzoncie. [przypis edytorski]

²korab (poet.) — łódź, okręt. [przypis edytorski]

³wzmagają powodzi — dziś: wzmagają (się) powodzie. [przypis edytorski]

⁴lice (poet.) — twarz. [przypis edytorski]

⁵opoka — skała; przen. coś, co daje oparcie i pozwala przetrwać. [przypis edytorski]

⁶balsam rzymski — zasady filozofii rzymskiej (stoicyzm). [przypis edytorski]

⁷mary — złuda, widzenie senne. [przypis edytorski]

⁸czczy — nic nieznaczący, bezcelowy, płonny; czczość: próżnia, pustka, jałowość. [przypis edytorski]

⁹ustawna — ustawiczna, nieustająca. [przypis edytorski]

¹⁰zawód (daw.) — tu: zmaganie się, walka. [przypis edytorski]

¹¹snadnie (starop.) — łatwo. [przypis edytorski]

¹²być ćmionym — tu: pozostawać w ciemnościach, zaciemnieniu. [przypis edytorski]

¹³być kołatanym — być miotanym, rzucanym. [przypis edytorski]

Czyli¹⁴ kto raz wrzucony do bytu otchłani,
Nie zdoła z niej wylecieć ani zginąć na dnie?

Co żyje, niknie — tak na mnie świat woła...
Za cóż głos ten wewnętrznej wiary nie wyziębi,
Że gwiazda ducha zagasnąć nie zdoła
I raz rzucona krąży po niezmiernej głębi,
Póki czas wieczne toczyć będzie koła.

Przemijanie, Wiara,
Przecucie

Któż to krzyknął od ładu? jakie słycać zale?
Wyż to, o bracia moi, przyjaciele moi,
Dotąd stoicie na nadbrzeżnej skale?
I tak się oko wasze znudzenia nie boi,
Że aż dotąd patrzycie na mnie i me fale?

Walka, Samotność,
Przyjaciół, Wzrok

Jeśli się rzucę, kędy rozpacz ciska,
Będą lzy na szaleństwo, na niewdzięczność skarga!
Bo wam mniej widne te czarne chmurzyska,
Nie słycać z dala wichru, co tu liny targa,
Grom, co tu bije, dla was tylko błyska.

Samobójstwo

Obłok, Wiatr, Piorun,
Burza

I razem ze mną, pod strzałami gromu
Co czuję, inni uczuć chcieliby daremnie!
Sąd nasz, prócz Boga, nie dany nikomu;
Chcąc mnie sądzić, nie ze mną trzeba być, lecz we mnie.
— Ja płynę dalej, wy idźcie do domu.

Sąd

17 kwietnia 1821 r.

¹⁴*czyli* — tu: czy; czy też. [przypis edytorski]

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z [Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur](#).

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na [Licencji Wolnej Sztuki 1.3](#). Fundacja Nowoczesna Polska zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w [Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur](#). Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/sonety-odeskie-zeglarz>

Tekst opracowany na podstawie: Adam Mickiewicz, *Poezje*. [T. 1], *Wiersze młodzieńcze; Ballady; Grażyna*, Krakowska Spółdz. Wydawnicza, Kraków [1919]

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu *Wolne Lektury* (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Bibliotekę Narodową z egzemplarza pochodzącego ze zbiorów BN.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Aleksandra Sekuła, Katarzyna Dąbek, Marta Niedziałkowska.

Okładka na podstawie: [Boats and Yachts, Dominic's pics@Flickr](#), CC BY 2.0

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do *Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur* i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).